

Haza-váró

A tőkés gazdaság hullámmozgásával törvény-szerűen bekövetkező válságok idején tömegek jutnak a tönk szélére, miközben gátlástalan kevesek szüretelik a „szabad a vásár” helyzet cefreszagú gyümölcseit. Marxi fordulattal: embercekként zabálják fel planktonéletek millióit...

Így történt ez a boldog emlékű Ausztria–Magyarországon az 1873-as pénzügyi összeomlás után. Az ellenőrizetlen tőkemozgásokkal előidézett válságot a demográfiai robbanás tovább mélyítette. S előbb lassú szivárgással, majd az 1880-as években gátszakasztó erővel tódult a nincstelenség áradata idegenbe. Nem csak Amerikába!

A dunántúli és bácskai magyar Szlavóniában s a Száván túl próbált szerencsét, a székely és hétfalusi csángó a Kárpátok másik oldalán. S e munkaerőhiánnyal küszködő régiókban meg is találták számításaikat. A századfordulón, a gazdasági pangás idején azonban piacvédő jogszabályok, szűkülő kvóták és az izzó idegengyűlölet szorították a „hazátlanokat” a társadalom periferiájára. Egzisztenciális csődjük, erkölcsi lecsúszásuk példázata a székely cseléd lányok kálváriája, akik megbízhatóságuk, munkabírásuk és testi-lelki vonzerejük miatt igen keresett „árunak” számítottak a román munkaerőpiacon. A szerencsésebbek az önmegtagadó évek után vehettek otthon 2-3 tehénkét a megtakarításaikból, és családot alapíthattak. Mások bojárrok vagy görög, zsidó, örmény kereskedők kitarítottjai lettek, és zabigyerekeket szültek a választott hazának; míg sokuk vigasztalan élete bordélyházak fertőjében foszlott el, Odesszától Szalonikiig...

S ezt már a magyar kormány sem nézhette ölbe tett kézzel!

A századfordulón kidolgozott nemzetstratégia részeként elindította az idegenbe szakadt magyarok nemzeti gondozásának programját az Egyesült Államokban, Ó-Romániában, Horvátországban, Bukovinában és Boszniában is.

A titkos akciók távlati célja a távozottak hazatelepítése volt, tekintettel az ország peremvidékein kifelé gravitáló nemzetiségi tömegekre is... S rövid távon: templommal és iskolával, anyanyelvi sajtóval, jogsegélyszolgálattal és gazdasági szaktanácsadással megtartani őket nemzeti azonosságukban s versenyképessé tenni a kenyérharcban, míg az elbocsátó haza felkészül a visszafogadásukra.

Wekerle Sándor kormányfő írta 1907-ben egyik miniszterének: „Nagy szolgálatot teszünk [...] a magyarságnak azzal, ha magyar munkások visszatelepítése által a nemzet munkaerejét és számbeli szaporodását elősegítjük.” De tisztában volt az előfeltételek megteremtésének fontosságával! Mint mondotta: „Különben [...] munka hiányában az elégedetlen proletárok számát fogják szaporítani.” Így állt össze egymást feltételező egészé a nemzet- és szociálpolitika!

Az idegenben lesajnált („bozgor”/hazátlan, „hunky”/éhenkórász), zaklatásoknak kitétt s a háborús időkben politikai jogfosztást is elszenvedő kivándoroltakat tehát az anyaország megkésett, tétova öleléssel vonta magához. De erkölcsi felelősséget vállalt, és áldozatokra is késznek mutatkozott kényszerpályára szorult polgáraiért!

Gyurcsány Ferenc, a 2008-as gazdasági válságnak nagy szakértelemmel (pl. a svájcifrank-hitelekkel) megágyazó baloldali kormány feje ezzel szemben azt a léha „biztatást” adta megnyomorított honfitársainak, hogy: „El lehet menni”... Mindegy, mi végre! Balkáni örömtanyák rongyának, vagy a chicagói marhavágóhídon öklendező szegény „monarchiásnak”, sújtólégkatasztrófa áldozatának az Appalache-hegység végtelen tárnáiba, vagy bébiszitternek, szoftverfejlesztőnek a Szilícium-völgybe, vagy ügyeletes orvosnak Skandináviába...

Százezrek mentek el. Reménykedve, könnyezve és átkozódva. S éltek odaát honvagytyól gyötörtén vagy a kisemmizettek konok dühében

égve. S mint egykoron, a migráns az új hazával ma is kényszeresen odaadó, míg az óhazával bomlani hagyja s – öngazolásul – oldja is kötődéseit!

Miközben mindig csak két választása volt: megmaradni (azért is magyarnak) vagy behódolni. Janicsárrá lenni és „jól élni” (küzdeni idegen zászlók alatt idegen célokért). A „nagy olvasztótégelyben” nekihevülve alaktalan új formát ölteni. S megmásult szívvel álmodni akcentussal beszélő gyermekért, anyanyelvén süketnémává fonnyadó unokáért...

Egyáltalán, van visszaút a bőségből a kelet-európai szükségbe, a makogás-félreértés omladékaiból a „*hazádnak rendületlenül*” bizonyosságába?

Bárcsak egy hívó szó elég volna!... Hogy lássa, neve fel van írva, bárhol éljen is. Övéi számontartják. Visszavárja e véráztatta táj. Egy ország, mely alkalmasint adóztat, „szárnyszegő”, és regimentbe rukkoltat. (Amiként a befogadó új

hon is örömet permetezi „jöttmentek” arcának a verejtékével dús veteményeit...). A haza, az édes mostoha, amely számkivet, egyszersmind örökön áldozatot vár.

S most mégis újra hív! S immár méltóbb létfeltételeket kínálva. (A családtámogatás és biztonság mind nagyobb szerepet játszik, becsüljük meg!) Lám, maradt jócskán a legendás magyar vendégszeretetből – s nemcsak az agyelszívásban és piacnyerésben serény nyugati tényezők javára, de megtérő véreink számára is!

Csak adjon a Teremtő elegendő belátást a hazavártaknak a megbocsátáshoz! Elfeledni az eltaszító honnak, hogy védernyőjét tagadta meg tőlük, a nemzeti közösség fészekmelegét.

S feloldozást önmaguknak is, amiért önáltón, gyökereikből kifordulva akartak élhetőbb (?) életet kezdeni. Termésszegény, öncélú életet, mint verőfényes tájon a vékony humuszba hullott, szélfúttá mag...

Angyalos-madaras életfa